

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations).

NAJSTARJEJI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKE
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 47.

CHICAGO, ILL., SREDA, 9. MARCA — WEDNESDAY, MARCH 9, 1938

LETNIK (VOL). XLVII.

O Španiji se znova pogajajo - Vidi konec diktatorjev

Anglija zahteva, da mora biti špansko vprašanje rešeno prej kakor se bo sklenil kak sporazum z Italijo. — Gre za odstranitev tujezemskega vojaštva iz Španije. — Medsebojno nezaupanje med Francijo in Italijo.

London, Anglija. — Koncem tega tedna se prično med angleškimi in italijanskimi diplomati pričakovani razgovori za gospodarsko in politično zbljanje med obema velesila, ki naj bi pivedli končno do nekega nenapadalnega pakta, h kateremu bi se pritegnili še ostali dve evropski velesili, Francija in Nemčija, čimer se upa, da bi bila nevarnost za mir odstranjena.

Te visoke cilje si je postavil angleški min. predsednik Chamberlain, vsled česar je zadel na tako opozicijo pri levicarskih elementih in ki je spravil iz vlade tudi prejšnjega zun. ministra Edena. Od teh njegovih načrtov in do njih uresničenja je pa še skrajno dolga pot. Ne glede na to, kako pozicijo bo zavzela Nemčija pri celi zadavi, se bodo morale prej odstraniti velike ovire, predno bo prišlo do kakega važnejšega sporazuma. En, med temi ovirami je špansko vprašanje.

Anglija je objavila, da se mora špansko vprašanje zadovoljivo rešiti, predno bo sploh mogoče priti do kakega dogovora z Italijo. Pri tem ne misli seveda na končanje vojne v Španiji, marveč nje cilj je, naj se ta vojna prepusti izključno samo Špancem, ali z drugimi besedami, da se odstrani iz Španije vse tujezemsko vojaštvo. To je zadeva, glede katere se prerekajo evropski diplomiati že skoraj skozi celi potek španska vojne, a so se vsa tozadevna pogajanja ponovno in ponovno že razbila. Vprašanje je zdaj, ali bo smatral Mussolini pridobitev prijateljstva z Anglijo za takoj koristno, da bo riskiral zmago svojega zaveznika, generala Franca. Možno je to, kajti Angleži so baje na drugi strani pripravljeni, dovoliti Italiji marsikaj v zameno med tem ji bodo tudi priznali njen pravico do Abesinijske.

Seveda ta stvar glede Španije ne bo šla tako gladko, kajti evropske države so nespopisno nezaupne druga proti drugi ter v vsaki besedi in vsaki kretnji svoje sosede vidi kako spletko. Tako se je Mussolini izrazil, da se mora prej, kakor bo on odstranil svoje vojaštvo iz Španije, zapreti po mednarodni komisiji špansko-francoska meja, da ne bo od tam dohajala lojalistično pomoč od zunaj. Francija pa iz prejšnjih izkušenj ve, da se na same obljube ne more zanašati, in tako zahteva ravno nasprotno, namreč, da odide najprej italijansko vojsko iz Španije in nato se bo sele zaprijetna meja. Točasno se Anglia nagiba bolj na italijansko stran in glede te točke bo treba še posebnih pogajanj.

Kadar, in, ako bo ta zadeva glede tujezemcev v Španiji uveljavljena, potem se namerava dovoliti nacionalistom pravica vojevanja in prepustiti Špancem samim, da izvajajo svojo vojno.

PRIZNAVA ZAROTO

Načrt, da se zajamejo vsi komunistični voditelji.

Moskva, Rusija. — Obravnavata proti 21 obtožencem se nadaljuje ta teden. V pondeljek je bil pozvan na pričevanje eden od njih, namreč Nikolaj I. Bukarin, ki je užival svoječasno tak ugled v komunistični stranki, da se je smatral že skoraj naslednikom Lenina. V svojih izjavah je ta mož brez oblepševanja priznal svojo krivdo. Povedal je, da je imel z drugimi tovariši v letu 1934 izdelano zaroto, da bo zajel vse delegate na kongresu komunistične stranke, ki so se zbrali tedaj iz vseh krajev Rusije. Poleg tega je nameraval, kakor pravi, zajeti tudi vse člane vlade in zoper upostaviti kapitalistični režim. Izvedlo se ni tega le zato, ker so se bali nevolje ljudstva.

PREKLANJE V VODSTVU TVĀ

Washington, D. C. — Vlado podjetje v dolini reke Tennessee ima točasno homatičev v svojem vodstvu, katere nasprotniki vlade seveda pridno izrabljajo, da spravijo celo podjetje v slabo luč pred javnostjo. To podjetje vodijo tri možje in dva od njih sta se dvignila proti načelniku tega odbora, A. E. Morganu, ter zahtevata, da odstopi. Obdolžuju ga, da je nezmožen in da ovira poslovanje podjetja. Dr. Morgan pa je nasprotno povdaril, da ne bo prostovoljno resigniral, in zahteva kongresno preiskavo o celiem poslovanju.

ZGRMEL PREKO NIAGARSKEGA SLAPA

Niagara Falls, Ont. — Neki delavec, po imenu Clarence Abbott, je zadnjo nedeljo po nešreči padel v Niagara reko nad slapom. Hitri tok ga je przo nesel navzdol in ga vrgel preko roba slapa v globoko preboden očmi njegovih tovarisev in številnih turistov. Drugi delavci so mu skušali pomagati in tudi nesrečne sam se je trudil, da se oprime kake skale v vodi, toda tok je bil preveč močan in vsi poizkusili, da bi preprečili smrt, so bili brezuspešni.

CERMAKOVA OBLETNICA

Chicago, Ill. — Zadnjo nedeljo je tukajšnje češko prebivalstvo obhajalo spomin petletnice tragične smrti svojega rojaka, bivšega chiaškega župana Cermaka. Pri tem so Čehom pridružine razne druge organizacije in tudi predsednik Roosevelt je po svojem zastopniku poslal venec na grob svojega prijatelja, ki je postal žrtve krogle, katera je bila namenjena njemu.

LOJALISTI POSTILI LADJO

Velika izguba za nacionalistično brodovje.

Barcelona, Španija. — Vlada stran v Španiji si veliko obeta od izgube, ki jo je zadnjo nedeljo prizadela brodovju svojih nasprotnikov, nacionalistov, ko jim je potopila veliko bojno ladjo. Bitka, v kateri se je to pripetilo, se je vrnila na Sredozemskem morju, 70 milj daleč od obrežja. Lojalisti so izvabili nacionalistične ladje v neko zasedo, na kar so jih napadli, najprej s ladjami in nato še z bojnimi aeroplani. Ladja, ki je bila pri tem potopljena, se imenuje Baleares in je ena od dveh največjih ladij, ki so jih imeli nacionalisti. Vlada upa, da ji bo ta dogodek pripomogel do končne zmage, ker nacionalisti ne bodo mogli zdaj več tako uspešno blokirati njenega obrežja.

ČAS, DA SE PLAČAJO DO HODNINSKI DAVKI

Hodninski davki za leto 1937 morajo biti plačani najkasneje do vključno 15. marca. Plačila, katerim morajo biti prilожene tudi potrebne tiskovine, se lahko oddajo na lokalnih davčnih uradih ali pa se pošlje po pošti. Kazni je podprtven vsak, ki bi prepozno plačal, in tudi tisti, ki bi ne priložil tiskovin. Kdor bi potreboval tozadne podrobne informacije ali pomoč pri sestavljanju tiskovin, jih lahko dobti na pošti ali na drugih lokalnih javnih uradih.

VLOMILCI SI POSTREGLI Z VINOM

Chicago, Ill. — V dom Louisa Caracciolo, 5410 So. Mozart st., so zadnjo nedeljo vdrli neznani zlikovci in se okoristili s \$400 gotovine, kar je imel Caracciolo pripravljeno za potovanje v staro domovino. Pobrali so tudi raznih draguljev za kakih \$590 in, ko so videli, da jih nihče ne nadleguje, so se v hiši popolnoma udomačili ter si pred odhodom postregli še s pol dučata steklenicami dobrega vina.

BORBA PROTI POVODNJI

WPA moštvo na delu pri napolnjevanju vreč s peškom, da so z njimi gradili nasipe ob St. Francis reki v bližini mesta Kennett, Mo., kjer je voda nedavno grozila, da stopi preko bregov.

PRIPRAVE ZA SPREJEM LJUBLJANSKEGA ŽUPANA

Cleveland, O. — Kakor je bilo že poročano, se je ljubljanski župan, dr. Jurij Adlešič, odzval povabilu, da bo prisostvoval slavnostni otvoritvi tukajšnjega kulturnega vrtca. Tukajšnji župan, H. H. Burton, je obljubil pripravljalnemu odboru, da bo ob prihodu dr. Adlešiča, 14. maja, sam osebno prišel k sprejemu goščev.

KRIŽEM SVETA

Praga, Čehoslovaška. — Tukajšnja univerza je podelila bivšemu ameriškemu predsedniku Hooverju, ki je bil zadnji teden tukaj na obisku, častni doktor modrosljava. Od tukaj je Hoover odpotoval v Berlin, kjer namerava imeti razgovor s Hitlerjem.

Budapest, Ogrska. — Ogrska vlada namerava razpisati notranje posojilo v vrednosti 200 milijonov dolarjev, kar se bo porabilo v prvi vrsti za oboroževanje. Italija in Avstrija ste priznali Ogrski pravico, da se lahko oboroži.

London, Anglija. — Kakor trdi neki tukajšnji list, je prejel poročilo, da se je zadnji teden izkrcalo v Španiji 5000 italijanskih vojakov, kar je tem bolj presenetljivo, ker se vršijo priprave za pogajanja med Anglijo in Italijo.

KRAVAV NAPAD

Joliet, Ill. — V tukajšnjih zaporih sedi 55 letni George Klepac, živec v 500 bloku na No. Broadway. Aretiran je bil, ko je zadnjo soboto z nožem napadel svojega bivšega hišnega gospodarja, 52 letnega Antonia Miklavčiča, 1017 Summit st., in mu prizadejal nevarno rano na vratu. Miklavčič je korakal z nekim F. Serricorom po Bridge st., ko je Klepac iz zasede skočil nanj. Serricor je še pravočasno zgrabil Klepca, da je rešil Miklavčiča, ki je bil nate prepeljan v bolnico. Klepac pravi, da se je s tem činom maščeval za napad, ki ga je Miklavčič napravil nanj pred tremi leti.

STARI PLESI SE POVRNEJO

Chicago, Ill. — Moderni plesi, ki so točasno v navadi, kakor "big apple", "rhumba", in podobno, bodo polagoma izgnili. To napoved je izrazil zadnjo nedeljo na zborovanju zvezne chiaških plesnih učiteljev predsednik te zvezne, P. Allen. Označil je te plesi naravnost kot trapaste in dejal, da se utegnejo polagoma vrneti v pustolovščine, ker vedo, da bi bili izgubljeni. Poleti tega pa na zaupajo niti svojemu lastnemu ljudstvu, ker bi se v slučaju vojne to utegnilo obrniti proti njim samim.

BORBA PROTI POVODNJI

Chicago, Ill. — Moderni plesi, ki so točasno v navadi, kakor "big apple", "rhumba", in podobno, bodo polagoma izgnili. To napoved je izrazil zadnjo nedeljo na zborovanju zvezne chiaških plesnih učiteljev predsednik te zvezne, P. Allen. Označil je te plesi naravnost kot trapaste in dejal, da se utegnejo polagoma vrneti v pustolovščine, ker vedo, da bi bili izgubljeni. Poleti tega pa na zaupajo niti svojemu lastnemu ljudstvu, ker bi se v slučaju vojne to utegnilo obrniti proti njim samim.

TIRANSTVO SE NE OBDRŽI

Angleški pisatelj napoveduje, da bodo, kakor vsi prejšnji tirani, prišli moderni diktatorji v muzej.

Chicago, Ill. — Kakor vsi zgodovinski tirani iz starega v srednjega veka, tako bodo ob svojem času izginili tudi sedanji moderni tirani, diktatorji. To prepričanje je izrazil znamenit angleški zgodovinar in pisatelj, Ph. Guedalla, ki je prispol semkaj v svrhu predavanj.

Diktatorji niso nič novega, je dejal. Srečavamo jih povsod v zgodovini. Toda izginali so, kakor izginejo vsi tirani in jih vidimo zdaj le še v muzejih; in tja bodo končno prišli tudi današnji diktatorji, a ljudstvo, demokratične mase, ostane razvijati.

Istočasno je pisatelj tudi izrazil mnenje, da do kake več je vojne ne bo prišlo. Demokratične države itak ne misljijo na njo, diktatorske države pa si bodo prej dobro premisile, predno bodo udarile. "Svetim blaznežem," kakor označuje diktatorje, je namreč vlogo oboroževanje Anglike in Amerike velik strah in to jih bo, zadržalo, da se ne bodo spustili v pustolovščine, ker vedo, da bi bili izgubljeni. Poleti tega pa na zaupajo niti svojemu lastnemu ljudstvu, ker bi se v slučaju vojne to utegnilo obrniti proti njim samim.

ZLATA POROKA

Na Bregu pri Komendi sta slavila 13. februarja zlato poroko tam dobro poznana Mivčev oče in mati. Mivčev oče, kljub svojim 72 letom še vedno deluje pri gasilski četji. Bil je tudi tri leta župan in 50 let lovski čuvaj.

NEŠREĆNI PADAC

V Zlatečah pri Novi cerkvi si je pri sekjanju drv presekal žilo na levih nogi 30 letni Tratinik — Točaj Leopold. — Nešrečno je padel v gozd in se nevarno poškodoval 96 letni železolivar v pokolu Ivan Kreuh iz Teharij.

GOLJUFA SO RAZKRINKALI

Iz Ljubljane poročajo, da se je posrečilo razkrinkati premenega goljufa, ki je ogoljufal več trgovcev na ta način, da je telefonično naročil razno blago iz trgovin, katerega seveda ni plačal, pač pa ga je prodajal sam in si pri tem na nepošten način služil dinarje. Je to 30 letni Ivan Javornik, bivši mesarski posmočnik.

NEŠREĆEN PADAC

Ko se je neke noči vratil zidar Ivan Gabršek iz steklarne v Hrastniku na svoj dom na Marno, je v tem padel čez neko skalo in dobil veliko raneno na glavi ter močan pretres možganov.

PROMOCIJA

Na ljubljanski univerzi sta promovirala za doktorja prava brata Leon in Egon Star, oba Ljubljjančana.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday
and the day after holidays.

Published by:

EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscription:

Naročnina:	\$5.00	For one year	\$5.00
Za celo leto	\$5.00	For half a year	2.50
Za pol leta	2.50	For three months	1.50
Za četr leta	1.50		
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četr leta	1.75	For three months	1.75
Posamezna številka	3c	Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti dodelani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dodelne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopis uredništvo ne vraca.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Hitlerizem ob Karavankah

Ker bo marsikoga zanimalo, kako je odjeknil naval Hitlerja na Avstrijo v Jugoslaviji, osobito v Sloveniji, ki meji na severu na Avstrijo, zato ponatiskujemo članek iz ljubljanskega "Slovenca", ki ga je objavil pod zgorajšnjim naslovom. Glasi se:

"Čim bolj prebiramo poročila o zadnjih daljnosežnih spremembah v Avstriji, tem bolj tesno nam postaja prisreča. Pa naj so to poročila inozemstva, ki dogodke na Dunaju presojajo skrajno črno s stališča evropske politike sploh, ali pa prisiljeni, na zunaj dobrovoljni, na znotraj pa s zaskrbljenostjo prenasičeni komentarji avstrijskega tiska. Eni in drugi se ujemajo v tem, da se je na Dunaju zgodilo nekaj, kar bo imelo usodne posledice ne samo za Avstrijo samo, ampak za ves obseg mednarodnih odnosov v srednji Evropi, ki je, kakor smo se navadili misliti, ključ do evropskega miru sploh.

Ni naša stvar govoriti o vtiših, ki jih bo vdor hitlerjevstva v notranjepolitično življenje v Avstriji napravil na primer pri velesilah na zahodu in jugu Evrope. Te so imele časa dosti, da vsaka za sebe misli in vnaprej presoja možnosti, ki so bile za Avstrijo odprtne. Časa imajo morda še sedaj in tudi sredstva, čeprav v bolj omejenem obsegu, da zaustavijo kolobar, ki se je začelo vrteti. Tudi ni naša stvar, da premisljujemo na mestu raznih sosedov Avstrije, za katere se je položaj po zadnjih dunajskih dogodkih bistveno spremenil, kajti te so razvoj skrbno zasledovali, se mu v bran postavlja, opozarjale ostalo Evropo velikih na to, kar se pripravlja, in tudi sedaj ne bodo zamudile priložnosti, da svoja prizadevanja preusmerijo tako, kakor zahteva novi položaj, ustvarjen po zmagi hitlerjevstva nad Avstrijo. Misliti moramo sami na posledice, ki se tičejo naše države na splošno in našega slovenskega naroda se posebej.

Naša jugoslovanska država je v svoji zunanjosti politiki stala na nepremakljivi črti, da mora Avstrija ohraniti svojo samostojnost, ne samo formalno, ustavno samostojnost, ampak tudi samostojnost svoje ločene državnosti, kot jo zahteva njena ločena narodna bit. Jugoslovanska država je bila med prvimi, ki se je postavila v bran zamsli, naj Avstrija in Nemčija tvorita eno samo skupno carinsko enoto, kot si jo je želel avstrijski zvezni kancler Schober in nemški zunanjji minister Curtius. Takrat velika Nemčija še ni bila mobilizirana v ideji narodnega socializma, ki si je postavil nalog, da zbere pod svojimi zaставami vso nemško kri in vso nemško zemljo, ne glede na obstoječe politične meje. Če je že takrat bila zamsel samostojne Avstrije za našo državo osnovna zahteva njene zunanje politike, je postala danes spričo narodnosocialistične dinamike osnovna os zunanjepolitičnega življenja Jugoslavije sploh. Od svoje strani smemo samo obžalovati, da Avstrija tega nikdar ni hotela razumeti in je dosledno opustila vsak korak v tem pravcu. Zato bo mora la Jugoslavija do novega položaja, ki je nastal v Avstriji, kjer je narodni socialistem dobil ne samo zakonitost pred ustavo, marveč tudi vodilno moč v notranji upravi države, zavzeti stališče, kot ga ji narekujejo njeni živiljenjski interesi. Upamo, da bo Jugoslavija znala pretehati ta položaj, ko je po zlomu avstrijskega odpora navallia teža 75 milijonskega, duhovno tako rekoč enako usmerjenega nemškega naroda na našo severno mejo. Zgodovina uči, da naravne ovire dinamike narodov ne zadržujejo. Zato ni prazen strah, ki ga izražamo, ko odkrito povemo, da so tisti trenutek, ko so avstrijski nasipi proti narodnemu socializmu popustili, stopile v nevarno območje tudi severne pokrajine naše države. Obzidje sentimentalnosti ali lahkomislenega zaupanja v besedna jamstva, če bi hoteli za njim iskati varnega zavetja, je preslabo in bi prej, kakor bi pričakovali, popustilo. Nemštveto je že od davno načrtno gradilo svoj most do Jadranskega morja. Ta most gre čez Slovenijo, čez najbolj severno pokrajino naše države. Ali smo preveč črnogledi, če sedaj, ko je čez ponizano Avstrijo valovje narodnega socializma s takšno silo butnilo do Karavank, računamo, realisti kot smo, z resno nevarnostjo, da ne bi nemštveto mnogo lažje kot prej poskušalo nadaljevati pot proti Jadranu, ki ga je zausta-

vila zmaga zavezniških držav v svetovni vojni? To nevarnost mora jugoslovanska država vzeti v poštev kot eno najvažnejših postavk svoje zunanje politike. Nimamo razloga misliti, da bi temu tudi ne bilo tako in da ne bi jugoslovanska vlada, varuh velike dediščine, potegnila iz avstrijske kapitulacije nauk, ki ga ji narekuje nujnost samohranitve naše državne skupnosti.

S stališča slovenskega naroda pa so razgledi, ki se pred njim odpirajo, še bolj žalostni. Na Koroškem živi slovenska narodna manjšina, ki so ji samobitno življenje zajamčile mednarodne pogodbe. Koroški Slovenci so kulturni podaljšek slovenske in jugoslovanske kulture proti severu. Svojih zapisanih pravic niso dobili. Država na uprava, čeprav izvirajoča iz ustave, ki nosi pridev skrščanske, jim jih je načrtno odrekala. Bili so izpostavljeni raznarodovalnim silam, ki so že štele leta, ko bo slovenski problem na Koroškem za vedno odpravljen. Toda dana jim je bila možnost borbe, samoobrambe, organiziranega odpora, ki je bil tolik, da je bilo še prostora za gojitev materine slovenske kulture. Dosedaj navzlic vsemu temu niso zgubili vere, da bodo v svoji domovini, ki so ji zvestobo prisegli in svojo prisego tudi zvesto držali, nashi pogoje za samostojno kulturno življenje. Kajti narodni socialisti, ki so se na Koroškem skrivali pod drugimi imeni, in ki so koroškim Slovencem prizadejali največ škode ter prisegli na njihov narodni pegin, so bili pred avstrijskim zakonom le nasprotniki države in so se moralni pri svojem delu skrivati ali zatajevati. Sedaj ko je Avstrija odprla zatvornice narodnemu socializmu in mu celo izročila notranjo upravo v državi, sedaj ko je narodni socialist z vsem, kar pomeni idejno in praktično, postal v državi zakonit in odločilen, bodo vsi ti oziri padli in koroški Slovenci se bodo znašli pred nasprotnikom, proti kateremu nimajo nobenega orožja več. Mednarodne pogodbe jih ne bodo štitile. Avstrijska ustava tudi ne. Hitlerizem bo sedaj mirno razvil svojo raznarodovalno fronto, da "očedi" vse ozemlje, ki ga še idejno loči od karavanške črte. Zopet grozi velikemu delu slovenskega naroda, da brez glasu izdihne v objemu tujine, ki bo čez njegovo truplo nadaljevala polet proti jugu. Tudi s tega vidika so dunajski dogodki več kakor usodepolni in kličejo po pozornosti, kličejo po delu, po hitrib in učinkovitih ukrepib, ki morajo priti najprej iz slovenskega naroda samega, da jih bo uzakonila Jugoslavija, ki bi brez Slovencev Jugoslavija nikdar ne bila."

IZ CVETOČE KALIFORNIJE

Fountana, Calif.

Prosim malo prostora v priljubljenem listu, da napišem citateljem, zakaj da sem prisel v to cvetočo deželo. Gotovo, bote rekli, ima vsak svoj vzrok, ko se napoti iz rojstne domovine v daljno Ameriko. — Triindvajset let je minilo, ko me je vojaška oblast poklicala v službo pod orožje. Na kratko povedano, bil sem pri vojakih 5 let in pa štiri dni. Moral sem biti pokoren štirinajstim vladarjem, Francu Jozefu, Korelnu, Petru in Aleksandru. Ti gospodarji so mi vzel vso najboljšo moč in prabil sem za nje so najboljše kri. Vendar, ohranil sem življenje, da lahko še danes hodim po svetu. Za spomin so mi pa pustili vse polno revmatizma, katerega bom imel dovolj do svoje smrti, kajti vojaško življenje v zadnji svetovni vojni je bilo strašno in se ne da tako hitro popisati. Prihodnjič vam nameravam popisati, kako tukaj žive boma gataši, delavec in bolniki.

več zdravil za me. Seveda, moji žepi so bili prazni, pa je tudi zdravil zmanjkalo. Svetovali so mi pa, da edina pomoč za me bi bila topla sončna dežela. Tako sem se zares, po kratki odločitvi podal s svojo družino v lepo cvetočo Kalifornijo. Danes lahko zapišem, da se v resnicu počutim za najmanj 50 odstotkov boljšega kakor poprep. Leta 1936 sem si dal po naravi prenoviti star hišec. Po združenem ukazu seveda, dasi neradi morda kaj takega svetujejo, ker taka zdravila najmanj stanje. Tako le sem delal in uporabljal sonce nekaj časa dopoldne, nekaj popoldne, tako dolgo, da sem izgubil staro kožo, nakan trpel silne bolečine in potem dobil novo kožo. Res, narančna zdravila so najboljša. To je vzrok, zakaj sem prišel v Kalifornijo. Vsak ima torej vzroke, da se preseli iz ene v drugo deželo in moj je bil ta, ki sem ga vam ravno opisal. Prihodnjič vam nameravam popisati, kako tukaj žive boma gataši, delavec in bolniki.

Ko sem vam torej navajal javnost in še posebno na dobro, da je bil revmatizem vzrok, kateri me je pognal v to deželo, mi je prišla na um pesem, katero imam v glavi že 23 let in mi bo ostala v spominu do konca mojega življenja. Ni bilo lahko in nobenemu človeku ne privočim, da bi šel skozi tako življenje, kot sem šel jaz.

Pesem je tako le:

Na laškem griču smo sedeli, in pri ognju smo se greli. — Jaz sem stal na vahtici v svoji mrzli utici.

Burja blja je res velika, a Talijan pod hribom stika. Jaz pa čujem in poslušam, goste dime iz pipe spušcam. Zdaj zaslism glasen šum, pa mi prišlo je na um,

da zaklicem 'Hold wer da!' Stoj, če ne bo trda šla.

Jaz ga vprašam kdo si ti, on pred mano pa zbeži.

Puška poči prav glasno, Talijan pade prav grdo. To so čuli vsi tovarši;

strel jih malo pač preplaši. Hitro bili so pri meni.

Kaj pa Joško to pomeni?

vse iz spanja zbudil si. Joško se jim pa smeji ter jim tako govoril:

Jaz sem streljal na Talijana.

Tu leži vam kot podgana!

Vidite dragi bralci, taki dogodki iz zadnje strašne svetovne vojne so mi še v dobrem spominu, toda pustimo to vojno, in oprimimo se druge vojne, ki ni krvava, namreč vojne, katero je razglasil Ameriški Slovenec. Ponnite, da jaz sem metal bombe na bojišču in sem v tem izurjen, zato, kjer rabite pomoč, kar poklicite me. Do zmage moramo. Jaz bom storil vse, kar bo v mojih močeh. Kdor bo pa v letošnji kampanji zmagal, ga bom povabil da me pride obiskat. Dal mi bom vsakovrstnega sadja, pa dobro kalifornijsko kapljico. —

To je prijatelji in bralci Ameriškega Slovenca, na noge, potem se vidimo v Kaliforniji.

Veliko uspeha, mnogo novih naročnikov v tej kampanji, želi iz Kalifornije.

Joe Skubic.

—

IZKAZ

o nabiranju prostovoljnih darov, v Pueblo, Colo. Canon City in Leadville, Colo., za po toči prizadeve v fari Dobrepoljah.

Meseca Julija 1937

Pueblo, Colo.

Ko sem svoječasno prejel iz stare domovine milo prošnjo za pomoč po toči prizadem v Dobrepoljah, in kateri je bil prijetljiv v Kaliforniji. Veliko uspeha, mnogo novih naročnikov v tej kampanji, želi iz Kalifornije.

John Germ \$10.00, Jee Goode \$5.00; Matt Novak \$2.00;

Mary Zupančič \$2.00; Amalička Kochevar \$2.00; John Križman \$2.00; Prijatelj John \$2.00; Mary Babnik \$2.00;

Mary Papeš \$1.50; Steve J. Sepesi \$1.50; Frances Snider \$2.00; Mike Jeršin \$1.00;

Mary Kolbezen \$1.00; Jernej Simonič \$1.00; Josephine Kerne \$1.00; Mary Mišaš \$1.00; Ignac Zupančič \$1.00; Steve Ogulin \$1.00; John Petek \$1.00; Josephine Stupnik \$1.00; Ignac Zupančič \$1.00; Rudolph Trontel \$1.00; Frank Brajda \$1.00; John Križman, Jr. \$1.00; Anton Egan \$1.00; Frances Grebenc \$1.00; Johanna Jarc \$1.00; Joseph Ahlin \$1.00; John Videc \$0.50; Anthony Kasel \$0.50; Frances Gregorič \$0.50; Joe Golob \$0.50; Neži Frank \$0.50; Jack Novak \$0.50; Mary Mehle \$0.50; Mary Perko \$0.50; Jera Papeš \$0.50; Frances Desalvo \$0.50; Filip Sterle \$0.50; John Crist \$0.50; Mrs. Blatnik \$0.50; John Tron-

tel \$0.50; Matt Crist \$0.50; Johanna Plut \$0.50; Jakob Papeš \$0.50; Anna Perme \$0.50; Josephine Trontel \$0.50; John Stazinski \$0.50; John Paučič \$0.50; Ana Škul \$1.00; Frank Kroschal \$0.50; John Kastelic \$0.50; Karl Francel \$0.50; Frank Strah \$0.50; Tom Lukanic \$0.50; Strah Josephine \$0.50; Karl Perko \$0.50; Frank Semraje \$0.50; Spelič Anton \$0.50; Frank Mesojedec \$0.50; Hegler Frank Jr. \$0.50; Josephine Rigler \$0.50; Anna Mutz \$0.50; John Novak \$0.50; Novak Marjeta \$0.50; Ana Korošec \$1.00; John Babič \$1.00; Louis Erčul \$0.50; Frank Miklič \$0.50; Novak Mary \$0.50; Helen Zdravje \$0.50; Rose Kraličić \$0.50; Louis Mihelič \$0.50; Rose Snajder \$0.50; Anthony Hibernik \$0.50; Katarina Viveda \$0.50; Rose Elich \$0.50; Katarina Erčul \$0.50; Katarina Geršič \$0.50; Frances Besal \$0.50; Anna Rus \$1.00; Karl Carara \$0.50; John Terlep \$1.00; Mary Mišaš \$0.50; Josephine Novak \$1.00; Rose Radovič \$0.50; Anna Peček \$1.00; Rose Skender \$1.00; John Skender \$1.00; Frank Jenko \$0.50; Mary Zdravje \$0.50; Mary Petrie \$0.50; Joe Hočevič \$0.50; Anna Gradišar \$0.50; Anna Tomič \$0.50; Johana Skull \$1.00; Frank Boitz, Jr. \$1.00; Anna Skaro \$1.00; Tilka Čorak \$1.00; Pavla Peček \$0.50; Mary Skufca \$0.50; Manda Čorak \$0.50; Škube Matilda \$0.50; Rose Radkovič \$0.50; Anna Butkovič \$0.50; Joseph Russ \$1.00; Frances Konečna \$0.50; Ana Papeš \$0.50; Mary Kristan \$0.50; Ana Jeršin \$0.50; Mary Gruden \$

"Dušica"

ROMAN
Spisala B. Orczy
Prevedel Paulus

Vkljub temu pa," je pridjal hudo mušno, "ves koprni, da bi vam mogel zaupati svojo skrivnost, da bi delil z vami svojo navdušenost in videl vaše lepe oči žaret v zanimanju za svojega junaka. Kadar boste sami, to vam, gospodična, boste izlahka izvabili temule mojemu molčečemu prijatelju Armandu vse njegove skrivnosti!"

Gospodična Lange ni popraševala več. Pa ves svoj obraz je zakopala v narcise in izza cvetja je žarello v Armanda dvoje bistrih rjavih oči v začudenem, vprašajočem pogledu.

In nato je govorila o vremenu, o cehah živil, o neubogljivi služinčadi, ki da si pod vplivom revolucionarnih idej kratkomočno vse upa in nič več noče ubogati svojih gospodarjev.

Grozote revolucije, tako je spoznal Armand, in politični boji in kar je še bilo drugih dnevnih vprašanj, — vse to je ni mnogo zanimalo in razburjalo. Niti mislišti ni hotela mnogo nanje. Gledališka igralka je bila, umetnica vseskozi, vse svoje mlade moči je posvečala študiju za svoj poklic in nastopu na odru.

Strahote guillotine je niso posebno vznemirjale. Prepričana je bila, da zanje ni nevarnosti, dokler mirno služi umetniški zabavi občinstva.

Ne da bi ne bila razumela, kaj se godi krog nje, le vzvišeno se je čutila nad dnevnimi dogodki. Doživljala je revolucijo prav kakor kako dramo Sofokleja ali Racina.

Ko je de Batz med pogovorom omenil nesrečnega prestolonaslednika, je naglo položila prst na usta in pravila s tresocim se glasom in s solzami v očeh:

"Nikar ne govorite o otroku, de Batz! Kako mu morem jaz, uboga, slabotna ženska pomagati —? Trudim se da bi ne mislila nanj, kajti če bi mislila nanj, bi morala sovražiti svoje rojake in jim povediti grenačke očitke z odr."

Kar bi bilo seve zelo neumno," je pridjala naivno, "in bi otroku prav nič ne koristilo, mene pa bi pod guillotino spravilo —.

Ampak oh, — včasi mislim da bi rada umrla, če bi le ubogi otrok prišel spet v roke njim, ki ga ljubijo, pa če bi bil spet srečen in vesel. Toda mojega življenja ne bi hoteli v zameno za njegovo življenje!" se je smehljala v solzah. "Moje ubogo življenje nima zanj nobene vrednosti!"

Kmalu nato se je poslovila.

De Batz je bil zelo zadovoljen s svojim uspehom. Njegov polni, rdečasti obraz se mu je razlezel v dobrovoljen smehljaj. Armand pa se je resno držal. Zelo zljubljen je bil in vneto je poljubil roko gospodinji Lange.

"Kmalu se spet vidiva, državljan St. Just, kajne?" ga je vprašala.

"Zapovedite, gospodična!" je dejal z vnero.

"Kako dolgo ostanete še v Parizu?"

"Vsak trenutek utegne biti da bom odpoklican."

"Dobro! Torej pridite jutri! Krog četrte ure popoldne mislim da bom prosta. Stanujem na trgu du Roule. Ne morete

(Dalje prih.)

INFORMACIJE O SOCIJALNI VARNOSTI

Popravljanje socijalno — varnostnih zapiskov

Za one delavce, ki želijo, da se zabeleži kaka sprememb v zapiskih, ki jih Social Security Board vodi za nje za federalno starostno zavarovanje, je bila pred kratkim pravljena nova tiskovina, ki jo vsakdo more dobiti od ene izmed 323 podružnic Social Security Board-a, raztresenih širom dežele.

Listek nosi naslov "Employee's Request for Change in Records" in nudi olajšavo delavcu, ki ima že svojo "računsko številko", pa hoče, da Board popravi kako informacijo, podano v izvirni tiskovini, s katero je delavec zaprosil za številko.

Glavna svrha, za katero naj se rabi ta tiskovina, je za spremembe delavčevega imena in rojstnega dne. Nekatere delavke so spremenile svoje ime vsled poroke, pa bi rade, da se novo zapiše, tako da ne bo zmešnjav v zapiskih. Nekatere so izvrnilo navedli ono ime, pod katerim so sedaj znani, pa bi radi, da se tudi zapiše ono ime, ki ga navaja rojstni list; nekateri pa so spremenili svoje ime ob naturalizaciji. Kar se tiče rojstnih podatkov, mnogi delaveci niso začetkoma imeli točnih podatkov, pa so kasneje izvedeli za točni dan rojstva.

Dijaki in drugi ljudje, ki imajo le postransko delo (part-time job), morajo tudi imeti svojo računsko številko. Ako je njihova delna zaposlitev v obrtu, na katero se nanaša socijalno-varnostni zakon, bodo mezde, ki jih prejemajo, zapisane v njihovem računu. Saj končno skupna svota prejetih mezd določuje, kolikor bo znašala njihova mesečna pokojnina.

Polnoč je bila, ko sta se prijatelja ločila.

Mrzli nočni zrak ju je neprijetno pretresel, ko sta stopila iz vroče zakurjenih gledaliških prostorov ven na ulico, in tesneje sta je zavila v površnik.

Armandu se je mudilo da bi se brž iznebil neprijetnega Batza.

Njegov večno zadovoljni in dobrodušni smehljaj ga je razburjal do skrajnosti, sam je hotel biti, mirno je hotel premisliti in preživeti še enkrat vse dogodke tistega večera, med katerimi je bil najvažnejši seve mlada gospodična Lange in nje ne mične rjave oči.

Pa vkljub tem živim, mamečim očem se je boril Armand s težkimi očitki —.

Ves večer je grešil zoper resna naročila in v povelja svojega vodje. Obnovil je prijateljstvo z de Batzom, ki se bi mu bil moral oddaleč izogniti, in — navezel je znanje ter stopil na pot, ki bi je njegov zapovednik na noben način ne bil odobraval.

Toda ta pot je bila tako obilno in izdatno posuta s sladkoduhečimi narcisi, da mu je njihov vonj koj omamil in umiril nemirno in pekočo vest.

Pustil je de Batza na ulici, se obrnil, ni pogledal ne na desno ne na levo ter z nagnimi koraki odšel proti svojemu domu na Montmartru.

De Batz je gledal nekaj časa za Armandom, dokler ni izginal njegova vitka postava v polumraku slabo razsvetljenih ulic, pa se je zasukal in odšel v nasprotno smer.

Na njegovem kozavem, debelem obrazu je stala zapisana skrajna zadovoljnost, pomešana s precejšnjo prezirljivostjo.

"Takole, moja draga "Dušica"! je mirmal. "Torej v moje zadeve se hoče vmešavati —? Pograbiti žase in za svoje priateljice zlato nagrado iz kremljev morilcev —?

Bomo videli! Bomo videli, kdo je pretkanejsi, francoska podlasica — ali angleški lisjak!"

Zapustil je živahne ulice in z brzimi koraki stopil ob reki, vihteč svojo palico, okrašeno z zlatim ročajem.

Tod je bilo mesto prazno in samotno, letu pa tam je bila še odprta kaka pivnica. Pijani glasovi, divje kletvice, strastni govorji so doneli na ulico, vmes klici odobravanja in ugovarjanja, psovke in očitki pjanih politikarjev, ki so v pozno noč po zakajenih sobah in pri slabem vinu reševali državo.

Katoličan brez katoliškega lista, je kakor vojak brez puške!

(Dalje prih.)

Katoličan brez katoliškega lista, je kakor vojak brez puške!

NOVI SVET

je poučen, zabaven in zanimiv slovenski mesečnik v Ameriki.

Prinaša zanimive zgodovinske podatke o ameriških Slovencih, poučne članke, zanimive črtice iz življenja slovenskih izseljencev in lepe povesti. Stane na leto samo \$2.00; za Kanado in inozemstvo \$3.00. — Naročnino je poslati na:

NOVI SVET 1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois